

Kuidas häbimärgistamine teemasse puutub?

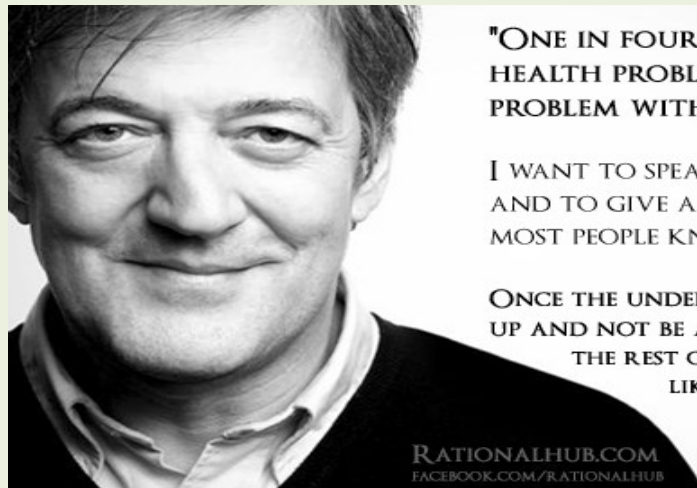
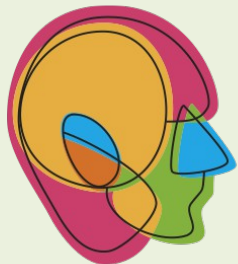
29.05.2015

Ere Vasli



SOTSIAALMINISTEERIUM





"ONE IN FOUR PEOPLE, LIKE ME, HAVE A MENTAL HEALTH PROBLEM. MANY MORE PEOPLE HAVE A PROBLEM WITH THAT.

I WANT TO SPEAK OUT, TO FIGHT THE PUBLIC STIGMA AND TO GIVE A CLEARER PICTURE OF MENTAL ILLNESS MOST PEOPLE KNOW LITTLE ABOUT.

ONCE THE UNDERSTANDING IS THERE, WE CAN ALL STAND UP AND NOT BE ASHAMED OF OURSELVES, THEN IT MAKES THE REST OF THE POPULATION REALISE WE ARE JUST LIKE THEM BUT WITH SOMETHING EXTRA."

Stephen Fry
STEPHEN FRY

RATIONALHUB.COM
FACEBOOK.COM/RATIONALHUB

Mis on häbimärgistamine ehk stigma?

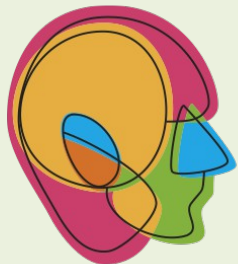
Stigma mõju?

Mis aitab stigma suhtes?



SOTSIAALMINISTEERIUM





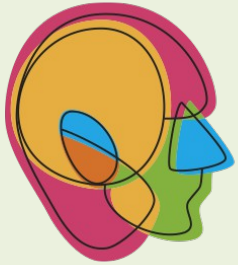
Schizo-movie!

<https://www.youtube.com/watch?v=YJC-AJWNES8&spfreload=10>



SOTSIAALMINISTEERIUM





Mis on stigma?

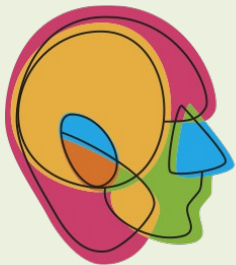
Stigma on inimese vaimse tervisehäirega või häire all kannatava inimestega seotud **eelarvamused, stereotüüpsed hoiakud, seonduv sildistamine** (Rusch, Angermeyer, and Corrigan 2005).

Psüühikahäiretega inimeste stigmatiseerimine – **nad on ohtlikud, ettearvamatud, ravimatud, lapsikud.**



SOTSIAALMINISTEERIUM





**Isoleerumine,
üksindus, töölt
kõrvale jäämine**

**Psühhiaatrilin
e haigus ja
psüühilised
kannatused**

**Internaliseerit
ud stigma:
häbi, enese
diskrimineeri
mine**

**Avalik stigma:
stereotüübid,
eelarvamused**



SOTSIAALMINISTEERIUM





peaasi.ee

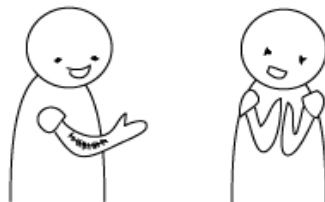
Kui meil on luumurd, siis:

Viska kipsile
autogramm!



Kui meil on suur arm, siis:

Vahi seda!
12 õmblust!



Kui meil on kõhugripp, siis:



Mina Minake
Täna 30 minutit tagasi 🗨

“Ma just ropsisin kõik
kohad täis! Tooge mulle
preester! Tooge kaks!”

Like

Share

Comment

**Kui meil on vaimse tervise
mure, siis:**

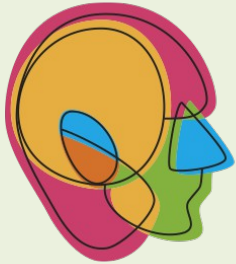
Tere!

Mhh...



STEERIUM


norway
grants



Stigma mõju abi kättesaadavusele?

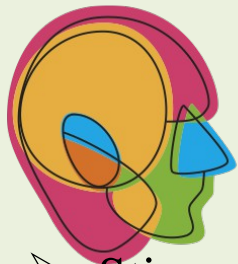
- Üks faktoreid, mis takistab õigeaegselt abini jõudmast,
- mõjutab negatiivselt ravi ja paranemist,
- seotud suuremate tervishoiu kuludega abi hilinemise tõttu,
- Mõjutab avalikku arvamust ressursside jaotamise ja tervishoiukulude kohta (Sharac 2010)
- (“Vaimse tervise häirega inimesed tööturul”, Praxis, 2015)

2006.aastal oli Eestis depressiooni hetkelevimus 5,6% ja neist 34,1% otsis abi (Kleinberg 2014).



SOTSIAALMINISTEERIUM





Stigma mõju tööelule

- Stigma mõjutab negatiivselt vaimse tervise häirega inimeste töö- ja eluolukorda ja nende sissetulekuid (Sharac 2010).

2013. aastal ravikindlustuse suuSteemi poole 87 288 töö- ja eluolukorda (s.o 10,6% samaealisest elanikkonnast), kelle raviarvel oli määratud psühhika- ja ka itumisha ire kohta.

Eestis elas 2014. aasta alguses 32 498 töö- ja eluolukorda, kellele oli SKA la bi viidud töö- ja eluolukorda ekspertiisi raames tuvastatud töö- ja eluolukorda vahemikus 10–100% ning kelle ekspertiisidokumentidel oli määratud psühhika- ja ka itumisha ire kohta.

(“Vaimse tervise häirega inimesed tööturul”, Praxis, 2015)

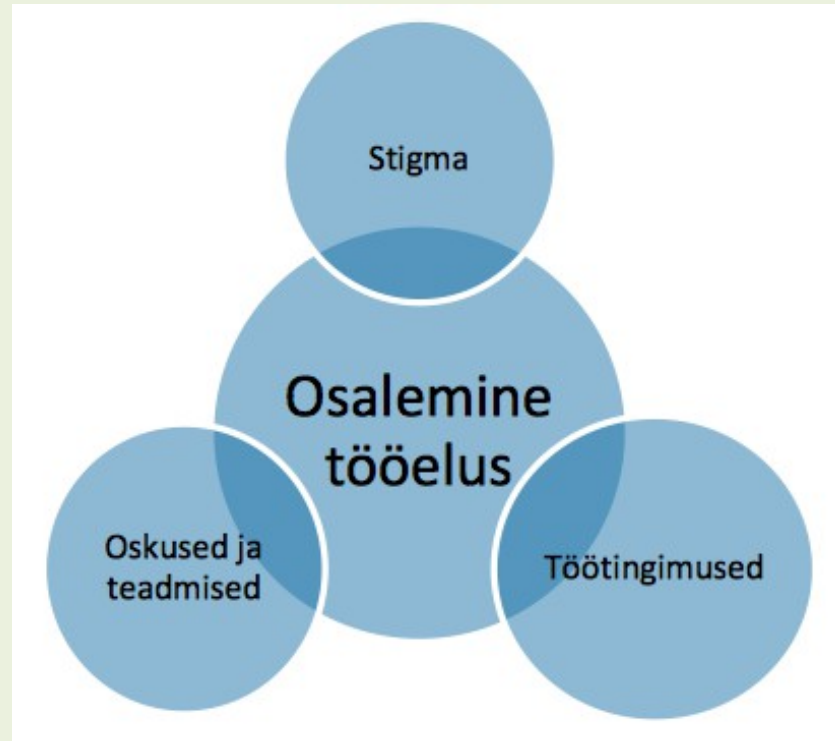


SOTSIAALMINISTEERIUM





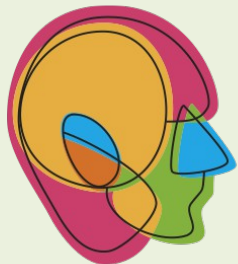
Stigma mõju tööelule



© 2018 SOTSIAALMINISTEERIUM

SOTSIAALMINISTEERIUM





Stigma mõju haigusega seotud kannatustele

Liam (actor) was diagnosed with bipolar disorder.

**PEOPLE CALLED LIAM WEAK.
RECOVERING HIS MENTAL
HEALTH MADE HIM STRONGER.**

Mental health problems don't discriminate, people do.

Florence is a PhD student from Dublin.

**TEENAGE DEPRESSION
WAS DEVASTATING.
CHILDISH REACTIONS
MADE IT WORSE.**

Mental health problems don't discriminate, people do.

Caroline is CEO of Suicide in Sweden and a mother of two.

**CAROLINE SURVIVED
SUICIDE.
THE GOSSIP
LEFT DEEPER SCARS.**

Mental health problems don't discriminate, people do.

CALLING PEOPLE AND DISCRIMINATING - AMNESTY INTERNATIONAL, 2016

www.amnesty.fi

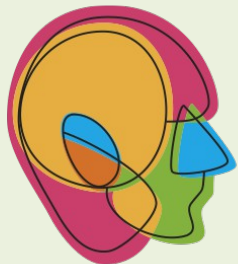
AMNESTY INTERNATIONAL

AMNESTY INTERNATIONAL

AMNESTY INTERNATIONAL

ERIAM





Stigma Eestis

2006. aasta Eurobaromeetri ja rgi on Eestis vo rrelduna EL keskmisega suuremal ma a ral inimesi, kes arvavad, et psu hholoogiliste ja emotsionaalsete terviseprobleemidega inimesed on:

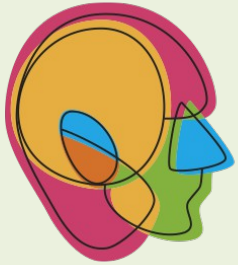
- ettearvamatud (vastavalt 76% ja 63%),
- kujutavad ohtu teistele inimestele (60% ja 37%),
- nad ei saa kunagi terveks (22% ja 21%)
- nad on ise oma terviseprobleemis su u di (24% ja 14%)

(“Vaimse tervise häirega inimesed tööturul”, Praxis, 2015)



SOTSIAALMINISTEERIUM





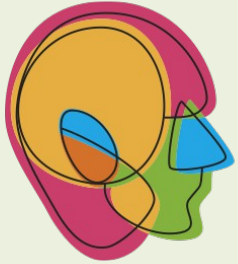
Mida saab stigma suhtes teha?

- Tähelepanu suunamine
- Teadlikkus ja informeeritus
- Enda kogemuse jagamine



SOTSIAALMINISTEERIUM





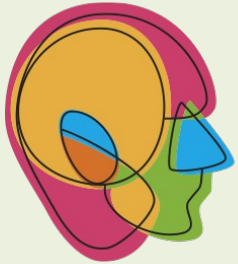
Mida saab avalikul kajastamisel stigma suhtes teha?

- Ei ole hea def neerida inimest tema haiguse läbi
- Hääle andmine
- Pilt räägib vahel rohkem kui tekst
- Hinnangulise sõnastuse vältimine
- Spekulatsioonide vältimine



SOTSIAALMINISTEERIUM





Mida saab avalikul kajastamisel stigma suhtes teha?

➤ On kasulik olla teadlik stereotüüpsetest kujutusviisidest

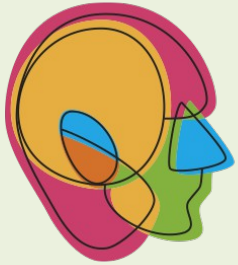
Corrigan ja Watson toovad välja filmi ja trükimeediat käsitlevates mediaanalüüsides kindlaks tehtud kolm levinud eksiarvamust:

1. Psüühikahäiretega inimesed on **mõrtsukalikud maniakid, keda tuleb karta.**
2. Nad tajuva maailma **lapselikul viisil, mida tuleks imetleda.**
3. Nad mässumeelsed **kunstiinimesed, nn vabad hinged.**



SOTSIAALMINISTEERIUM





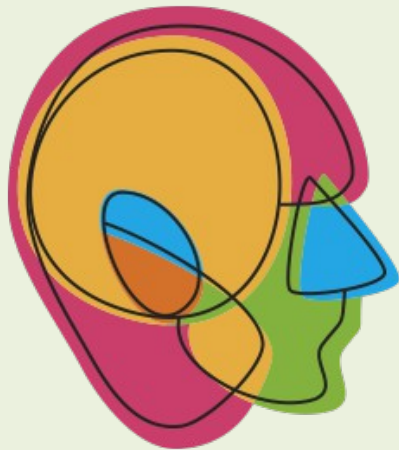
Mida veel teha?

- Teadlikkus enese hoiakutest
- Sõnavara mitmekesistamine
- Mida veel? Mis tegevus?



SOTSIAALMINISTEERIUM





peaasi.ee

Pole hullu!



SOTSIAALMINISTEERIUM

